

הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות נוספים ביחס יבום וחליצה

Page 1 of 2 – YIJE 5772 – Set 5

- 1 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יח עמוד א
- 2 המלך לא דן ולא דנין אותו, לא מעיד ולא מעידין אותו, לא חולץ ולא חולצין לאשתו, לא מייבם ולא מייבמין לאשתו.
- 3 רבי יהודה אומר: אם רצה לחלוץ או לייבם - זכור לטוב. אמרו לו: אין שומעין לו.
- 4 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף יט עמוד ב
- 5 לא חולץ ולא חולצין וכו'. איני? והאמר רב אשי: אפילו למאן דאמר נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול - מלך שמחל
- 6 על כבודו אין כבודו מחול, שנאמר +דברים י"ז+ שום תשים עליך מלך - שתהא אימתו עליך! - מצוה שאני.
- 7 רש"י מסכת סנהדרין דף יט עמוד ב
- 8 חליצה - גנאי היא לו לבא לבית דין ותהא רוקקת לפניו, וייבום גנאי הוא לו לקום על שם אחיו.
- 9 רמב"ם הלכות מלכים פרק ב הלכה ג
- 10 ואסור לראותו כשהוא ערום ולא כשהוא מסתפר, ולא כשהוא בבית המרחץ, ולא כשהוא מסתפג, ואינו חולץ,
- 11 שנאמר וירקה בפניו וזה בזיון, ואפילו רצה אין שומעין לו, שהמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, והואיל ואינו
- 12 חולץ אינו מייבם, וכן [אם מת הוא] כיון שאי אפשר ליבם את אשתו כך אין חולצין לה, אלא תשב לעולם בזיקתה.
- 13 בית הבחירה למאירי מסכת יבמות דף כ עמוד ב
- 14 בדין הוא גם כן שלא תהא צריכה חליצה שכל שאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה וכן הדין דכל דלא רמיא קמיה
- 15 ליבום חליצה למה והרי אין חליצה אלא סלוק הזיקה וכמו שאמרו בתלמוד המערב פ"א ה"א מה את סבור חליצה
- 16 קנין אינה אלא פטור ואם אין זיקה אין חליצה
- 17 בית הבחירה למאירי מסכת יבמות דף כ עמוד א
- 18 ושמה תאמר היאך עשה זה דוחה לא תעשה והרי איפשר לקיים העשה בחליצה אין זה כלום שחליצה מצוה אחרת
- 19 היא ובמקום יבום לא נחשבה
- 20 תלמוד בבלי מסכת יבמות דף ו עמוד א
- 21 אלא, משום דאיכא למיפרך: מה להנך שכן הכשר מצוה!
- 22 רש"י מסכת יבמות דף ו עמוד א
- 23 אלא - לעולם דאמר ליה שחוט לי בשל לי ואפ"ה לא איצטריך עליה דאיכא למיפרך מה להנך שחוט לי בשל לי שכן
- 24 הכשר מצוה בחילול שבת בעקירת לא תעשה הוא מקיים עשה דכיבוד וזהו הכשר קיומו ואי אפשר לקיימו בלא
- 25 עקירת לאו הלכך אי לא כתב את שבתותי תשמורו ה"א לידיחי אבל ייבום לא זה בלבד הכשר קיום העשה שהרי
- 26 יכול לחלוץ ולא יעקור לאו של ערוה ולא איצטריך עליה

הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות נוספים ביחס יבום וחליצה

Page 2 of 2 – YIJE 5772 – Set 5

- 1 תוספות מסכת יבמות דף ו עמוד א
- 2 שכן הכשר מצוה - פירוש בקונטרס לעולם בשחוט לי בשל לי והא בעלמא דחי מ"מ לא נילף מהכא דלידחי עשה
3 דייבום לאו דאחות אשה משום דאיכא למיפרך שכן הכשר מצוה דאי אפשר לקיים הכיבוד בלא דחיית הלאו אבל
4 גבי ייבום יכול לקיים המצוה בלא דחיית הלאו דאפשר בחליצה וקשה לר"י דאין זה אפשר דאי אסור לייבם משום
5 כרת חליצה נמי לא בעי דכל שאין עולה לייבום אין עולה לחליצה ולקמן בפ"ב (דף כ. ושם) ילפי' מקרא ועוד אמרי'
6 בההיא שמעתא (דף כא.) דלא חשבינן גבי יבום אפשר לקיים שניהם ע"י חליצה משום דחליצה במקום ייבום לאו
7 מצוה היא
- 8 חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף ו עמוד א
- 9 מה להנך שכן הכשר מצוה. פירש"י ז"ל עיקר קיום מצות אביו לא איפשר לקיומיה אלא בעקירת שבת אבל הכא
10 איפשר דחליץ, ולא מחוור לן דהא רבא דאמר בפרק כיצד הכא איפשר בחליצה ומקיים עשה ולא תעשה איתותב
11 דכל שאינה עולה ליבום לאו בת חליצה היא,
- 12 תלמוד ירושלמי מסכת יבמות פרק יב דף יג טור א /ה"ו
- 13 אית תניי תני חליצה גנאי אית תניי תני חליצה שבח אמר רב חסדא מאן דאמר חליצה גנאי כמשנה הראשונה מאן
14 דאמר חליצה שבח כמשנה האחרונה אמר רבי יוסי אפילו תימר כאן וכאן כמשנה ראשונה כאן וכאן כמשנה אחרונה
15 מאן דאמר חליצה גנאי על ידי שפגם דבר אחד מן התורה יבוא ויטול פגמו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל
16 ומאן דאמ' חליצה שבח נאמר כאן קרייה ונאמר להלן ויקרא בהם שמי מה קרייה שנאמר להלן שבח אף כאן שבח
17 הדרן עלך מצות חליצה